Porto opłacono ryczałtem

Ч. 44 (427). Неділя, дня 30. жовтня 1927. Рік IX.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

Адреса Редакції і Адміністрації „Український Голос" Перемишль, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві № 142.807. передплата в краю виносить **10 зол.** річно, **5·50 зол.** піврічно, **3 зол.** чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. (передплату в Чехословаччині складати на конто Адм. „Укр. Голосу" в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно, для Америки 2½ дол. річно.

Ціна прим. 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 1½—2½. рукописів Редакція не звертає незоплачених писем не приймається

Тарифа оголошень за текстом за 1 вірш міліметровий одно шпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол. пол для дрібних промисл. укр. інститут. 0·16 зол. п. Дрібні оголошення по 0·15 зол. п. за слово, найменше дрібне оголошення 1 зол. п., для шукаючих праці подані безпосередно до Адм. по 0·10 зол. п. за слово Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

В листопадову річницю.

Польський епископ, Вл. Бандурський виголосив д. 29. листопада 1906 р. в костелі оо. Домініканів в Кракові таку проповідь:

„І повстав Юда, званий Махавей, і помагали йому всі брати його — і боролись з радістю.

І сказав Юда: „Вони ідуть на нас з зухвалою і гордою товпою, щоби нас вигубити і жінки наші і синів наших і щоби нас обрабувати, але ми будемо боротися за душі наші і права наші". (1 книга Махавеїв, глава 3).

Вони ідуть на нас з зухвалою і гордою товпою, щоби нас вигубити... а ми повстаємо, щоби боронитися і боротися за душі наші і права наші. Вони ідуть за нас з гордостю, щоби нас обрабувати і здоптати, згнобити і знищити, а ми повстаємо, щоби боротись за життя і віру в будучність. Вони ідуть... витривалі і неподатні, уперті а узброєні у всі засоби підлоти і не дивляться на середники, тількн пекольну ціль забивати нарід мають перед собою, а ми повстаєм, щоби двигнутися з немочі волі, з оспалости духа, з хороби самолюбства, з сорому забуття своїх обовязків.

Так моглиби ми сказати, колиб ми повставали як той Юда, котрому помагали всі брати його і боролись з радістю. Так моглиби ми говорити, колиб ми були з епохи листопадового повстання... колиб ми дійстно повставати могли, колиб ми уміли боротись за наші права і за душі наші. Але ми, вдивляючись в чини дідів і вітців наших, не розуміємо, що повставати також мусимо, повставати безустанку, що дня, що години, що чин, що думка, що віддих, почуваннє і побажаннє, словом через ціле життє кождого з нас муситься снувати повставання міць і сила, бо інакше о права і душі наші боротись не будемо в силі... а коли боротись перестанемо, перестанемо бути живим народом і мати право до життя.

— — — — — — — — — —

Повстати — то значить боротися.

А боротися передовсім треба проти того, що нашу силу моральну і духову путає і ослаблює, що наші душі держить в неволі наших пристрастей, хиб і провин, що права наші слушні і справедливі — природні Божі — кнеблює і забирає.

Нарід, котрий має з поганьблення неволі вернути в заграву народу відродженого, мусить працювати над відродженнєм кождої одиниці, мусить боротись о душу кождої одиниці — кождій своїй одиниці мусить дати вільного духа від провин, кожду одиницю мусить узброїти в силу волі, що веде до цілі, а тоді з могучостю духа може і повинен нарід стати до боротьби з безправєм і кривдою ворогів.

Заким зачнеться боротьба о права і душі наші з ворогом, мусить розпочатися з самим собою.

— — — — — — — — — —

„Розібрали собі в думці Польщу гірше, ніж на землі вороги її тіло розшарпали. Кождий в мозку має якийсь її відломок і той відломок за цілість уважає, звідти гніви, фохи, партії, сторонництва, ненависть і завись" — каже Красінський.

Влучнійше а також і яснійше не можна начеркнути нашого теперішного положення.

Чи й ми нині не розбираємо Польщу гірше, ніж вороги її розібрали, коли на три части розшарпали землю?

Вони — тільки землю розділили — а ми, як каже поет, на сотні і тисячні відломки поділили ідею Польщі — і за ті відломки взаїмно між собою бої ведемо, взаїмно наступаємо на себе, ненавидимо, переслідуємо і — о горе нам — забиваємо.

Як то?... Думаєш, що не доконуємо між собою мордів і убійств? Чиж нема між нами боїв на смерть і життя?

А щож діється иншого в Варшаві і землях польських під кнутом російським? Самі собі катами, кров проливаємо братню. І то має бути безнастанна і витривала боротьба народу нашого о права і душі наші?

Нині в Польщі, коли ще хто бореться за права і за душі, то діти з Познаньщини, котрі мови польської не хотять занехати і релігії не хотять учитися в мові німецькій— чужій. Сто тисячів дітей, то нині армія, котра за душу і за права бореться, котра нас засоромлює, котра нам дорогу показує, як маємо в боротьбі нашій народній, горожанській трівати і перетрівати...

— — — — — — — — — —

І чиж діти познанські не творять нині армії великої, неподатної, святої армії оборонців мови і віри?

Недавно хлопчині в Милославі загрозив професор різками, як не відповість по німецьки... і грозячи каже: „Даю тобі пять хвиль до надуми". І що-ж на те хлопя польське, то мале, безборонне, убоге дитя відповіло? — „зовсім не потребую надумуватися, а по німецьки не відповім, бо різки болять 10 хвиль, а сумлінне буде боліти ціле життя".

Ого шляхотна боротьба за душу нашу і за чистоту народного сумління! Ого є образ героя, котрий повстав зі своєю братією і хоче боротись і бореться вже від дитинства за душі наші і за права наші!

Инший хлопець, битий без милосердя, аж рука кровю набігла, відповів: „Ви бєте по руці, але через те серце польське бити не перестає!"

Братя! Радби я кликати і кликати голосами тисячів людей... Якби ви так боротись уміли, як борються ті діти, тоді народ певний бувби перемоги і будуччина Вітчини не зісталаби в туманах темноти.

Діти, діти з р. 1831 нас учать, як служиться Вітчині, діти нас тепер учать, як боротись за права наші і за душі наші. Як боротись завжди, як боротись витревало, як боротись з запалом і вірою, щоб боротьба та мусіла перемогти ворога.

А ми — розібрали собі в думці Польщу гірше, ніж на землі вороги її тіло розшарпали. Кождий в мозку має якийсь її відломок і той відломок за цілість уважає, звідти гнівв, фохи, партії, сторонництва, ненависть і завись".

А так — болюче то і тяжко признати, а однак сказати треба: Ми не боремось за душі і права, але за партії, сторонництва, табори, стовариршення, назви, часом за слова, часто за власну гордість, а найчастійше — утікаємо від усякої боротьби і — думаємо, що тоді найкраще ділаємо...

Вони ідуть на нас з зухвалою і гордою товпою, щоби нас вигубити... і синів наших, щоби нас обдерти, але ми боротись будемо за душі наші і за права наші.

Там — дитина мала розуміє і піймає, що сплямлене сумліннє боліти буде ціле життє, а ми тут — кількож разів сплямили сумліннє сервілізмом, каріеровичівством, самолюбством, поблажливостю для всего лихого і не чуємо болю сумління, бо сумліннє то вже перестало бути чутким на обовязки народні, бо воно упірвалося вигодами і уморфіновалося думкою: „щоби мені було добре".

Там дитина катована каже, що серце польське мимо того бити не перестане, а у нас кількож то сердець таких, які вже зовсім не можуть назватися серцями польськими.

„Скарб — то сумліннє, сила — то зединеннє!... — писав Поль, а ми ані того скарбу шанувати і охороняти не вміємо... ані тої сили множити і побільшати не бажаємо.

Розбили нас зединені вороги, але гірше розбиваємося ми самі...

— — — — — — — — — —

Утікаємо — від побоєвища, затикаємо уха, щоби не слухати кликання і зойку мучених, боремося не за права народні але за назву партій, за титули і ранґи — а за душі і права наші боротись не вміємо.

На таке постійне і систематичне убиваннє духа в народі, яким вороги воюють, нам треба міліонів, якіб уміли боротись за права наші і душі наші — під кличем любови Бога і Вітчини — під прапором правди і справедливости, волі і віри!!

Від боротьби за душі наші розпочати нам треба!

А душу треба зробити сильною і ясною через віру, любов і надію. В тім відродження духового початок і кінець...

Бо-ж дух народу сплетений з душ одиниць, а коли одиниці душ своїх не піднесуть понад тілесні бажання і пристрасти низької куряви, не визволяться з кайданів гордости, самолюбства, зависти і діявольського підюджування — тоді можна повторити сумні слова з Ангеллі: „Встане сонце і день принесе, страшнійший ніж темнота, а тишину, страшнійшу, як буря на морі, бо будете лякатися самі себе".

А хто має душу, нехай встане, нехай живе... бо є час життя, час повстання, час боротьби і перемоги, але для тих, які не за дзвінке золото, не за блискуче срібло, не за дрібні справи борються, лиш за „душу і права".

Побіджені десятькрат, побідимо врешті і переможемо Ґоліята, коли учинимо народ цілим і сильним і хоробрим в духу Його.

— — — — — — — — — —

До віри вернім, до віри живої і повної огню, до віри ясної і трівалої, а тоді армія борців здобуде права вольні, життє шляхотне.

Земляки! Станьте як той Юда і боріться за душі наші і права наші!

Боріться витривало!

Боріться непохитно!

Боріться сильно і хоробро!

„Бо — нам побіджати — не гинути! Бо нам не тонути — але плинути! Бо нам перейти треба через море офір.. А в небо дивитись... Святий! Святий Боже! Ого до Тебе — з піснею благання... Ого у Тебе жебраємо змилування... Духа в Народі! Духа, що зло переможе, дай нам, о Кріпкий, Святий, Святий Боже!"— Амінь.

(Ks. Wł. Bandurski „Ducha nie gaście" str. 109).

До Українського Суспільства!

У важку хвилю цьогорічних елементарних катастроф приходиться нам пригадати українському загалові в краю звичай, вкорінений від кількох літ по традиції, що місяць листопад є місяцем допомоги інвалідам Української Галицької Армії. Звичайно адміністраційна влада, зважаючи на гуманітарний характер нашого Товариства, давала дозволи на переведення збірки в натураліях на терені трьох східно-галицьких воєвідств. Цього року одержали ми такий дозвіл тільки від тернопільського воєвідства, а й знаємо, що громадянство не буде в спроможности зложити обильної допомоги на інвалідів У. Г. А. — Потреби Товариства не дадуться одначе ніяк зредукувати. Найконечніші наші видатки виносять місячно понад 9.000 зл., а сподіємося, що після перегляду інвалідів видатки зростуть щонайменше о 50%. Тому сподіємося, що ввесь український загал, як і в попередних роках, не відкажеться від жертвености на цілі УКТОНІ. — Віримо, що чимало громадян, головно зі знищених повінню околиць не буде в силі зложити лепту на інвалідів але коли кождий член української нації віддасть на інвалідів хочби дрібну жертву, сотки інвалідів УГА. одержать підмогу хоч через два-три місяці. Кличемо: ЖЕРТВУЙМО НЕ БОГАТО, АЛЕ ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ! НЕХАЙ ЖЕРТВЕННІСТЬ НА ІНВАЛІДІВ БУДЕ ДІЙСНО ЗАГАЛЬНА! — У воєвідствах, в котрих публична збірка не дозволена, громадяне, котрі не матимуть нагоди зложити свій даток через збірковий комітет, повинні негайно післати жертву від себе на адресу УКТОНІ у Львові, вул. Руська 3. II. або чеками Товариства, котрі висилаємо зі всіми краєвими часописами.

Два рази дає той, хто дає негайно!

УКРАЇНСЬКЕ КРАЄВЕ ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД ІНВАЛІДАМИ.

Паризький процес.

Дня 18. жовтня ц. р. розпочався в Парижі процес проти убійника Симона Петлюри. Як звісно, дня 25 травня 1926 р. російський жид Шварцбарт на улиці в Парижі застрілив головного отамана Симона Петлюру. Доконав цего по жидівськи: Коли Симон Петлюра, смертельно ранений кількома стрілами, впав на улиці, Шварцбарт ще стрілив до него 5 разів, так що обурені люди кинулись на Шварцбарта і булиб його злінчували. Але зявилась поліція і арештувавши Шварцбарта, охоронила його від смерти.

Шварцбарт оправдувався в слідстві, що застрілив Петлюру за те, що він уладив погроми проти жидівського населення на Україні в р. 1919 Та це брехня. Московським большевикам невигідний був Петлюра, отже вони наймили Шварцбарта, щоби його убив. А Шварцбарт саме до такого діла надавався найкраще, бо це злочинець і авантурник. Волочився він перед війною по всіх краях і в р. 1908 віденський суд засудив його за рабунок на 4 місяці вязниці, а в Будапешті покарано його також за звичайну крадіж. Опісля був на Україні на большевицькій службі, аж в р. 1925 опинився в Франції і тут також сповняв прикази московських большевиків.

Таких подлих злочинців богато на світі. І цей злочинець, Шварцбарт мавби був до діла лиш з судом і опинився за свій зловчин там, де для злочинців є призначене місце. Але не так у жидів. Вони зараз по убійстві вчинили великий райвах і зачали звичайного злочинця і большевицького наймита славити своїм героєм, а рівночасно стали обкидати не тільки Петлюру але цілий український нарід подлими клеветами. Їм допомагали московські большевики і чорносотенці.

З політикою нещасного Петлюри крім повіренників ніхто не годився. Але ніякий совісний чоловік не може сказати, щоб Петлюра орґанізував протижидівські погроми і був за них відвічальний. Тим менше відвічальний за них український нарід. Жидівські погроми доконували по українських містах всякі банди, які повстали з російської армії. До того жидівські большевики з заулків та дахів стріляли і до українського війська. Сталось отже подекуди і таке, що і українські війська кинулися на жидів. Але це поодинокі випадки, які треба пояснити загальним безпорядком, що панував тоді на Україні. Проти погромів виступив і Петлюра і всі українські орґанізації. А як ставиться український нарід до Жидів, то видко з того, що Жиди мали завжди своїх міністрів в українським уряді і ті міністри самі найкраще бачили, що тут ні Петлюра, ні його уряд не винуватий за погроми.

Та це жидів не переконує і вони з нагоди процесу знову розпочали погану нагінку обкидаючи клеветами цілий український державницький рух, а найбільше дістається самому Петлюрі. Жиди ведуть шалену аґітацію у всіх ґазетах світа в обороні Шварцбарта, вибілюють його і славлять. Українці бороняться і спокійно очікують вироку, хоть супроти жидівської аґітації суд може і увільнити Шварцбарта.

З жидами клеветуть Українців московські большевики та ті Українці, що запродались московським большевикам. До них прилучився і Володимир Винниченко. Як пишуть жидівські ґазети, видав Винниченко тепер якусь брошуру, в якій зневславлює С. Петлюру — тоді, коли його противник не може боронитись... А треба знати, що Винниченко як політик є московським революціонером. Навчився від московських революціонерів все бурити, а нічого не вмів і не вміє будувати. Він то в літі 1918 р. змовлявся з московськими большевиками проти Української Держави, він то разом з Петлюрою завалив Українську Державу, викликавши повстаннє проти Гетьмана. А по повстанню, в кілька неділь, соромно здезертирував з України і поїхав до ...Відня, щоб „спасати Україну". Коли порівнати Винниченка з Петлюрою, то Петлюра стоїть о ціле небо вище від Винниченка. Бо Петлюра лишився на постерунку і робив, що міг і як вмів. Робив блуди, але бодай був серед свого народу, доки міг.

Винниченко тим часом жив

вигідно у Відні і критикував... Опісля перекинувся в большевика і виїхав з поклоном до Москви... Але большевики не хотіли з ним і говорити, бо він їм був лишень тоді потрібний, як помагав їм тим, що валив Українську Державу. Як Українська Держава була вже розвалена, непотрібний був большевикам і Винниченко. Він виїхав назад за кордон, жив опісля в Берліні, а тепер живе у Франції.

І от той Винниченко тепер виступає з брошурою проти Петлюри! Тепер — в часі процесу! Треба знати, що Винниченко є жонатий з жидівкою і мабуть це також мало деякий волив на послідний виступ Винниченка.

Винниченко, як звісно, є талановитим письменником, хоч деякі його твори належать до „паршивої літератури“, яку гидко читати. Але якіб не були його заслуги як письменника, то Українці повинні докладно відріжняти літературу від політики і Винниченка як політика належно осудити. І Яцків є талановитим письменником, і Твердохліб був талановитим поетом — а з хвилею, коли вони перервали з Українцями, то їх належно осуджено. Чи Винниченко має бути виїмком? Хто проти Української Держави з болгарсько-румунсько-московським большевиком Раковським змовлявся, хто кинув Україну в безодню анархії, а опісля втік як щур з потапаючого корабля — цей повинен бути названий властивим іменем. Нічо дивного, що цей чоловік нині іде на поміч жидівсько-большевицьким клеветникам і також обкидує болотом Петлюру, свого товариша і співробітника. Погана та птиця, що власне гніздо каляє.

ЗАЯВА.

В 1. числі „Католицького Проводу“, що виходить від 1. вересня 1927 в Чікаґо, читаємо ось що:

„Перемишль, Східна Галичина, 28. мая с. р. Сюди наспіло батьківське упімнення з Риму від св. Конґреґації Східних обрядів. Упімнення звернене проти укр. бунтівників з Перемишля. Вони на ганьбу собі і свому народові, для власної наживи, не маючи в серцю ні віри ні встиду, підшились під скіру охоронників Католицької церкви. Підняли в часописах крик проти свого ревного Епископа Преосвященного Йосафата Коциловського. Бурили нарід, склилали протицерковні мітинґи, хотіли бодай трохи церковного майна загарбати. А що нарід їх роботу осудив і священики у більшости з обуренням проти них виступили, то у своїм засліпленню гадали, що бодай намісника Христового вдасться їм перетягнути на свій бік. Думали, що Святійший Отець похвалить їх ворохобню. Внесли до Него скаргу на Епископа. Двайцять і вісім закидів зробили йому. Ще й не встидались виявити своє хамство перед Ним. На публіку світа відгрожувались святійшому Вітцеві, пишучи до Него таке: „Якщо ми малиби свою власну державу або хочби її заряд, то цего рода Епіскопи ні хвилинки не моглиби удержатись на свому Епископському Престолі“. Но дістали за свою зухвалість добру відправу. За двайцять вісім закидів стількиж ганьби стягнули на себе. Двайцять вісім закидів приняв Отець святійший як двайцять і вісім зухвалих ложей підлих ворохобників. Оріґінальне письмо св. Конґреґації, що прийшло з Риму на руки їх Преосвященства Кир Йосафата і осуджує плюгаву роботу ворожих синів нашої церкви, помістимо в слідуючім числі нашого часопису“.

Для інформації читачів подаємо, що згаданий часопис є орґаном Епископа Дра Конст. Богачевського. Доказом того є епископські емблеми на наголовку часопису, урядові оповіщення гр. Кат. Ординаріяту, поміщері в часописі, виказ жертв зложених на тзв. алюмнат, себто семинар, підписаний Епископом Константином, заява Ординаріяту, поручаюча „Кат. Пр.“ духовенству і усьому катол. громадянству, а вкінці рубрика, де „уділюється благословенства всім тим, що трудяться над виданням сього часопису, як також і для його читачів“.

Отже не улягає ніякому сумнівові, що „Кат. Пр.“ є орґаном Епископа Богачевського, а тим самим і повищу статейку, якнебудь ніким непідписану, вважати мусимо таки енунціяцією самого Епископа, який за неї поносить відповідальність.

На вступі заявляємо, що з повищим письмом не задумуємо розправлятися. Надто високо цінимо себе самих, щоби ми мали реаґувати на того рода атаки, яких ми лиш з огляду на повагу Церкви не хочемо називати властивим іменем, хоч і як сильно тиснеться на уста відповідне слово. Нікуди одначе правди діти: Жаліти мусимо дуже над тим, що керму нашої Церкви в Америці віддано людині, яка у полеміці з людьми иншого оружа не знає, як лиш корчемну лайку і брехливі інсинуації, яка впрочім до *тепер вже доволі богато дала доказів* на те, що до високого і відповідального уряду, якій їй повірено, зусім не надається іззa недостачі такту і культури.

Іменем усіх тих, що підписали свого часу жалобу на Преосв. Владику Коциловського і вислали її до Риму, заявляємо прилюдно ось-що:

Ми жалобу вислали у тайні і з огляду на престіж Церкви зусім не бажали собі, щоби цей факт дійшов до відома загалу. Не з нашої вини сталося, що справа тої жалоби стала пролюдно відомою і голосною через оповіщення оречення Св. Конґреґації в „Пер. Еп. Від“. Чи це оповіщенне було потрібне, чи воно взагалі було доцільне, не беремось тут розбирати. Наколи одначе це „рішенне“ зістало в Перемишлі опубліковане, а простакуватою лайкою Еп. Богачевського в Чікаґо припечатане, ми не почуваємось зобовязаними до ніякої резерви ані дискреції і заявляємо, що ми того рішення не узнаємо, бо рішень у такому виді не видає ніякий трибунал у світі. Рішенне всяких властий, покликаних до видавання оречень чи присудів, опираються завсіди на мотивах і арґументах, підчас коли оречення Св. Конґреґації позбавлене є усяких мотивів, і як таке є для нас лише одностороннім актом без значіння. До непризнавання присуду Св. Конґреґації маємо ще і тому повне і незапечеречне право, що в супереч основному правилу справедливости „andiatur et altera pars“ (хай і друга сторона буде вислухана) ані нас, ані поданих нами свідків ніхто не переслухував, хоча ми у своїй жалобі виразно просили, щоби нас і поданих свідків переслухано під присягою.

Подаючи це до прилюдного відома, що ми усі заміти, видвигнені у нашій жалобі проти Преосв. Владики Коциловського вповні піддержуємо, до чого маємо неоспориме право також і з того згляду, що нам ніхто не виказав, ані навіть не прібував виказати, немовби заміти піднесені нами у нашій жалобі проти Преосв. Владики Коциловського були ложні.

Тактика противної сторони змушує нас додати, що терпеливість наша має свої певні межі. Наколи нам письмо Св. Конґреґції, оповіщене в „Пер. Еп. Від.“ прилюдно закидає, що ми у своїй жалобі „поперекручували добрі вчинки“ Преосв. Владики, то одинокою відповідю на це булоби опублікування повного тексту нашої жалоби, чого ми одначе до тепер не зробили лиш з огляду на Церкву. Колиб одначе чинники церковні прібували дальше іти шляхом вказаним Еп. Богачевським, то ми безумовно жалобу нашу дословно оповістимо, якнебуть ми свідомі сього, ще не усі її точки до цього надаються, щоби їх подати до прилюдного відома.

В Перемишлі, у вересні 1927.

Олексій Ярема вр.

Др Теофіль Кормош вр.

Від Редакції: У нас зложено оріґінальні підписи всіх, що підписали жалобу.

Дописи

Золочів. В „Укр. Голосі“ ч. 39. була допись з Ожидова про Маркіянове свято на підлисецькій горі, котре відсвятковано дня 7|8. Не можу видержати, щоби дещо не пояснити та додати. Дивує мене дуже, що шан. дописувачеви так мало подобалось, а ще менче не подобалось, а і це, що не подобалось, то не знаю з котрої сторони. Правда! заїхав на площу, де стояли буфети, жидок і то не з водою, а таки з товарами. На приказ не якогось урядника комітету, але таки на мій як голови комітету і секретаря з площі жид уступив і там, де стояли фіри, розложив свій крам. А там я вже не мав права йому приказувати. Чи цей жидок, або хто инший, так гарно, як подає дописувач, по польськи говорив, не знаю, бо я таки під словом чести не чув такої бесіди. Про якусь оплату від води до комітету, крім ведра води, нічого я не чув і не знаю. Дивне для мене і те, длячого якраз нарікають на висоту оплати від буфетів з Ожидова, котрий буфету зовсім не мав, а не чув я і не чую нарікань від просвітних і економічних інституцій, котрі поплатили від своїх буфетів о много більше як 15 зл. та понесли відносно великі витрати на перевіз товарів і будову шатер, а навпаки — висловлюють вдоволенне, що таки гарний дохід придбали для своїх інституцій. Сподіюсь, що п. дописувач знає, як великі видатки получені з улаштованнем такого свята, а комітет на це крім доброї волі не мав ні сотика, ні патичка, ні шпильки. Крім цего бажав комітет бодай дещо придбати на поправу памятника, котрого незавидну долю п. дописувач як близький, добрий сусід, певно краще від мене знає — а доходів, крім оплати від кількох буфетів і збираних лепт, цего року ніяких не було. Дивне для мене, чому не вразила п. дописувача відсутність нашої новійшої красної золочівської інтеліґенції, чому не впало йому в око таке мале число тої нашої надії, молоді академічної, з котрої деякі на запрошення комітету до співучасти в народнім святі, явно й славно на своїм повітовім зїзді заявили, що їх приналежність партійна не позваляє на участь там, де є попи й хоругви. Чиж і се не дивне, що мимо відозв, оголошень і запрошень, не було ніякого повіта крім Золочівщини і то скупо заступленого. Були там вправді присутні люди з Брідщини, Камінеччини, Перемишлянщини, Зборівщини, Львова, Перемишля і т. д. і т. д., але ніхто не бачив представників ані сих ані иньших повітів. Ба! навіть наша столиця Львів поскупила, бо крім 3 делеґатів, нікого не було. — Сеж свято не місцеве, не повітове, а всенародне! Погода була гарна, доступ можливий. Дивне се, але правдиве. Мовлять, що час, це найліпший лікар — може і нас в майбутности вилічить він з байдужности? — побачимо. — Сидір Бучацький. б. голова комітету.

Кулаківці, *пов. Заліщики.* По сегорічних зливах появилося в наших лісах дуже багато губ. Тому, що не всі люди знають, котрі губи добрі, а котрі злі — багато вже хорувало і ще тепер хорує. Також оден наш господар Василь Безґура помер, лишивши вдову і двоє сиріт. Покійник може би був і вирятувався, якби була скора поміч лікарська. Але його батько не дозволяв. Аж як Покійник конав, позволив його батько поїхати по доктора, але помало, щоби „коням не шкодило“. Покійник через два дні просив, щоби привезти доктора і недопросився, бо батько шкодував грошей, а не шкодував на горівку при виборах. Покійник потайки від батька був членом кооперативи. — При громадських виборах вибрано у нас 17 Українців, 4-ох поляків і 3-ох жидів. На око вислід несогірший, одначе на ділі лише 13 Українців є свідомим людьми, а 4 між ними і старий війт є на услугах посесора (якогось дідича з Великої України) Думанського з сусідного села. Всі разом конче хотіли вибрати старого війта. А що це за птиця, видко з того, що за ним аґітував посесор Думанський, посесор Бритшнайдер, (жид), директор лісів ґрафа Борковського, Козловский, побережник Королюк (з наказу Козловского) і всі жиди сільські. Одначе тих 13 радних, до котрих долучився оден поляк (Франц Більський) під проводом о. Фльорчука, котрий був і завжди є для своєї парохії добрим порадником, помимо великої аґітації з боку хрунів і вище згаданих панів, вибрано війтом порядного господаря, котрий певно не буде оббивити панам порогів, ані шукати в панів ласки, але буде дбати про добро громадське. Новий війт Андрій Гаврилюк вже перебрав урядованя. З того видко, як тяжко ми мусіли працювати, щоби перемогти цих панків і їх лизунів. Але мушу з огидою згадати, що були і такі, котрі вдають порядних людий, а підчас виборів за марний келішок горівки схрунили. Наші люди кажуть: „Пізнати пана по холевах, а хруня при виборах“.

З ПОЛЬЩІ І ПРО ПОЛЬЩУ.

В Польщі продовжається боротьба уряду Пілсудського з соймом. Як відомо — на домагання послів президент держави скликав був сойм і сенат на надзвичайну сесію на день 20. вересня. Зараз на першім засіданню сойм ухвалив уневажнити пресовий закон, який видав президент держави на підставі уділеної йому соймом повновласти. Ця ухвала розгнівала Пілсудського і він рідрочив сойм до 20. жовтня. І от коли сойм мав знову зібратися, щоби продовжувати надзвичайну сесію — президент держави замкнув надзвичайну сесію. Чому? Пілсудський знав, що сойм далі буде кидати колоди під ноги його уряду і тому постарався, щоб сесію замкнено. — Щож буде тепер зі соймом? По закону сойм повинен зібратися знову найдальше д. 31. жовтня на звичайну сесію, щоб ухвалити буджет. На ухвалу буджету треба 5 місяців, а тимчасом сойм мавби лишень 4 тижні на наради, бо 28. листопада кінчиться по закону каденція соймова. Тоді сойм мав бути розвязаний і мають бути розписані вибори до нового сойму. Припускають отже, що уряд Пілсудського вже не скличе сойму, а 28. листопада його розвяже і розпише нові вибори, а буджет буде ухвалений вже новим соймом. — Польські ґазети і політики далі займаються позичкою, яку Пілсудський затягнув в Америці. Прихильні урядови ґазети славлять Пілсудськоко за те, що йому вдалось затягнути позичку. Инші ґазети картають уряд Пілсудського за позичку. Соціялісти обрахували, що Польща за цю позичку буде платити $10\frac{1}{2}\%$ річно та що Польща дістає тепер нового „суверена“ себто самовладного короля американських банкирів, який буде стало сидіти в Варшаві, буде удержувати своє бюро коштом 28.000 долярів місячно, а сам буде побирати платню 3.000 дол. місячно. Цей „суверен“ (так назвав його посол Ліберман в „Напшоді“) буде приказувати в польськім банку, міністри будуть йому складате справозданнє про свою грошеву господарку ітд. Далеко гостріще картають Пілсудського вшехпольські ґазети. Вони порівнюють польську позичку з німецькими позичками і доказують, що Польща буде платити майже два рази вищий процент. Врешті є і такі польські ґазети, котрі стоять по середині. Вони кажуть: Правда, процент від позички є лихварський, але що ж було робити? Добре, що Америка позичила і на такий процент. — В справі литовській впав „з великої хмари малий дощ“. Як звісно, д. 9. жовтня всі міністри і инші польські достойники удались до Вильна, де мали відбутись важні наради. Говорено навіть про війну. Але тепер такі часи, що війни кождий боїться, бо остання війна дала доказ, що навіть побідники з війни виходять з порожніми руками і з оббитими ребрами. Тому в Польщі скінчилось на тім, що замкнено учительський семинар і 45 литовських народних шкіл і около 120 литовських діячів посаджено в тюрму. Деяких з них вже випущено на волю, деяких польська жандармерія відставила до литовської границі, але Литовці не приняли їх, бо вони не мають литовського горожанства. І от бідні люди опинились між польськими і литовськими сторожами, бо польська сторожа не хотіла їх назад приняти, а литовська сторожа не хотіла їх пустити на литовську землю. Випадало нещасним політичним злочинцям хіба полетіти до неба. Більшість арештуваних Литовців сидить ще в тюрмі, між ними і поважне число литовських священиків. Як доносить литовська ґазета „Życie Ludu“, до литовських священиків навідався виленський архієпископ-Поляк Ялбжиковський і „питав арештованих, чи поліція не знайла у них в часі ревізії щось компромітуючого. Річ природна, що на таке питання — арештанти могли дати тільки вимиваючу рідповідь. Чи не ліпше булоби удатися архієпископови впрост до політичної поліції“ — пише „Życie Ludu“.

ІВАН ГОРБАЦЬО
сан. дес. УГА.

До Галичини!

Було це в послідні дні жовтня 1918 року. Наш ударний курінь 11. дивізії б. австр. армії під командою майора Шуберта по кількодневнім марші з Херсона, прибув у Голту, звідкиля мали ми виїхати залізницею на Галицьку Україну.

В курині було понад 50% Українців, переважно селян, кромі кількох студентів, одного хорунжого родом зі Щирця і одного четаря.

Знали нас вже Голчани ще з того часу, коли ми шість місяців тому иереходили через Голту у Вознесенськ, Миколаїв і Херсон за Центральної Ради. Тому витали нас радо з вітвертими раменами, бо потребували тепер самі збройної сили.

А в нас скорострілів, крісів і ручних ґранатів доволі, крім того амуніції і дві канони.

Везли ми той дорогий скарб своїй рідній Армії, котра дуже потребувала його.

Ми чули вже по дорозі від тамошних мешканців, що ведеться завзятий бій за Львів.

На кватирах ми розмістились переважно в тих місцях, де були тому 6 місяців.

На другий день по прибуттю, я ішов на стацію улицею з дому п. Мирона Сипки, тамошнього залізничника Українця, в котрого я був на постою, щоб звідатись, коли відїдемо звідси. Тамошний полковник, старий царський посіпака висловився, що не відїдемо, аж віддамо зброю.

Він розказав начальникови стації, щоб той не дав ваґонів, а ми тоді будемо примушені скапітулювати або йти дальше пішки.

По дорозі стрінув мене один з тамошних громадян на назвище Шевченко.

— Товаришу! говорив він до мене, оглядаючись, чи хтось не підслухує. — Я вкоротці вам скажу, лиш нікому не кажіть хіба своїм найблизшим. Ми потребуємо вашої помочі, бо як видите, знову напосілись на нашу землю, знову хочуть жити нашими соками царські посіпаки, знов постепенно переймають все у свої руки. Ми хочемо сьогодня зробити переворот. Збірка нас всіх в 10 вечером в домі „Просвіти“. Прийдіть, будь ласка, поможіть нам, їх не багато тут, а сильні тому, що мають за собою місцеву уоружену міліцію і сотню кінноти, що стоїть за містом у касарнях.

— Добродію! тут нема просьби! відповів я йому. Хоч я тепер військовий а ви цивільний чоловік, то стаю до вашої диспозиції не на просьбу а на приказ. Прийде нас більше в заповіджену годину. Підготуйте тільки плян, а ми підемо в огонь з вами і боротись будем до послідного, доки не здобудем волі своїм братам і собі!

В кілька гоаин пізнійше ходило по тій самій улиці, де містилася „Просвіта“, кілька десяток людий в австрійських мундурах. Ждали на 10 годину.

В тих самих годинах наш улюблений адютант куріня, четар Проць, родом з Ярославщини, дав приказ виставити на стації два скоростріли на всякий випадок. Ніхто з тутейших не міг зорентуватися, по що така строга служба.

Ще десятої не було, а хлопці всі уоружені пересмикнулись по одному по два в неосвітлений дім „Просвіти“.

Ще кільком повстанцям потреба муніції, ще там якісь браки і нарешті все готове.

Вже третий раз вернула розвідка міста о год. пів до дванайцятої і розказує, що люди ще не сплять що декотрі ходять по місті. Мусимо заждати аж цілком успокоїться Голта.

Було вже около 1 години в ночі, як ми на приказ цивільного команданта вийшли здобувати місто.

По дорозі обсадили залізничий дворець, перетяли телеґрафічні і телефонічні дроти. Відтак розоружили сплячу і чинну міліцію, а забравши їм зброю, казали їм дальше спати, за що нам були дуже вдячні.

Мені наказано перейміти почту. Урядники, що мешкали в тім самім будинку, віддали в мої руки револьвери, а я їм звернув по зложенню присяги на вірність Укаїнській Державі.

Потім інтернували ми старого полковника і його товаришів. „Хоробрі“ кавалеристи-наємники за поміщицькі гроші, втекли нічю, лишаючи тільки своїх командантів під нашою опікою.

Рано зі сходом сонця Голчани подивляли спокійний переворот і віддихнули іншим воздухом. Вимітали далі вчорошнє сміття з міста, яке вітер наніс зі сходу.

Слідуючого дня Голчани мали своє військо, котре приїхало з Єлисаветграду, а ми пращані горячо відїхали в рідні сторони, підпомагаючи по дорозі повстанців в усіх змаганнях, даруючи їм амуніцію і два скоростріли.

Ціле наше майно, два ваґони амуніції, 8 скорострілів і дві канони віддали ми команді двірця в Підволочисках.

В Самборі

Я приїхав з Херсону в Самбір в другій половині листопада і тут довідався, що в перші дні по розпаді Австрії, місто опанували селяни зі села Бабини, а зброя їх була вили і коси.

Місто Самбір я знав ще заперед війни, де перебував 11 років тому, і надивуватись не міг.

Усюди по вулицях чути лиш нашу рідну мову а пісні наших жовнірів, що переходили туди на фронт, веселили душу мою.

В другий день по приїзді я зголосився в поборовій комісії, а як вишколений санітарний підстаршина просив приділити мене до тутешного військового шпиталя, де тиф немилосерно десяткував наше військо.

В кільканайцять хвиль по присязі я стояв у шпиталі під дверми операційної салі і ждав на команданта шпиталя Дра Шипайла, щоби зголоситися і дістати приділення. В годину пізнійше я стояв перед своїм командантом на „позір“ і голосив слухняно, що я, санітарний десятник, приділений тут, прошу приділу праці.

Командант шпиталя коротко розпитав мене про мою дотеперішну службу і радий був, що буде мати в мені поміч, бо я з австрійських часів мав деяку практику і досвід.

Др. Шипайло скаржився на брак вишколеної і охочої до праці санітарної служби, брак санітарних матеріялів і медикаментів.

Нашу розмову перервав маленький хлопчина може 13—14 літний, стрілець-доброволець, який сповіщав слухняно свому командантови, що привезено 7 підвод ранених стрільців зпід Мостиск.

Ще того самого дня вечером я перейняв службу на першім і другім поверсі, а командант дав строгий наказ службі приноровлюватись до моїх вказівок.

До двох тижнів в шпиталі запанував взірцевий порядок. Хорі і ранені козаки діставали харч по лікарським приписам, точно на години, перевязки робилося чистими (з браку нових, праними) бандажами, котрі варилось для дезинфекції.

В цілім шпитальнім будинку на входових дверах до саль, де лежали хорі і ранені, були прибиті написи, котрі я купував за свої гроші і друкував власнима руками в вільнійших хвилях.

Дезинфекційна машина парила що день, саля за салею, все білля, постіль і коци від рана до пізної ночі, а коли в цей спосіб придушено тиф, наші місцеві пані частійше зачали відвідувати і потішати хорих.

Перед початком лікарських візит, що починались о год. 9 рано щодень навіть у неділі і свята, витирано всі коридори і салі водою, а стрільці хвалили ссбі, що за свій труд мають в тім конечнім відпочинку матірну опіку.

Наш дорогий командант Доктор Шипайло помер, як оповідають, на Великій Україні на тиф, якого набавився там при хорих. Був це чоловік чистого характеру, строгий але справедливий командант і добрий лікар. До послідної хвилі виконував совісно свої обовязки супроти Вітчини і згинув, як пристало на вояка, на становищі.

І я сповняв свій обовязок супроти Вітчини, як вона була в потребі чесно, а жалуюсь на тих, що не приходили на поміч, як того від них національна честь вимагала.

Що чувати в світі?

БОЛЬШЕВИКИ тепер дуже присмирніли. Треба їм грошей і тому вони хотять годитись зі всіми державами. Тому на місце Раковського вислали до Парижа посла Довгалевського, котрий має утихомирити Францію. (Цей Довгалевський походить з українського роду, але до Українців не признається). Також большевицьиий посол у Варшаві виголосив перед ґазетярами промозу, в якій говорив про приязнь большевиків до Польщі. Словом — всюди московські большевики говорять лиш про мир, всюли обіцюють сплатити царські довги, але за те домагаються позички. Та ніхто не спішиться грошей зичити. — Вістки, що московські большевики хотять видати амнестію для політичних еміґрантів, показались неправдивими. Вони хотять знищити політичних еміґрантів провокацією. А як штудерно ведуть большевики провокацію між політичними еміґрантами, нехай свідчить отся подія: В Франції живе російський еміґрант Шульґін. Йому то в часі большевицької війни пропав син в Росії. І от коли Шульґін через кілька років надармо розпитував про сина, постановив потайки поїхати до Росії і відшукати сина. Знайшлись і люди, які обіцяли Шульґінови помогти перекрастись через большевицьку границю. І він поїхав. Зїздив цілу Росію, бував на всяких тайних зборах противників большевицьких, на зборах селян, робітників, студентів. Словом — все бачив і вислухав, що говорили люди про большевиків. Опісля за помочею своїх приятелів вернув до Франції і написав грубу книжку про большевиків. І от аж тепер показалось, що ця книжка нічо не варта, бо Шульґін в Росії нічо не бачив. А саме його помічники, котрі помогли йому перекрастись через границю, були тайними поліційними аґентами. Вони в порозумінню з поліцією перевели Шульґіна через границю, возили його по Росії, уладжували для него збори, в яких брали участь самі тайні поліційні аґенти. Вони удавали ролі відповідно до того, які були збори, чи монархістів, чи демократів. Перебрані аґенти промовляли тай Шульґін забирав голос. Бував він і на зборах селян і робітників, але за селян і робітників також були перебрані аґенти большевицької поліції. Оглянувши все, сказав Шульґін, що як верне до Франції, то напише книжку про Росію. Але його „приятелі“ сказали йому, що він за мало ще знає Росію, бо не живе тут постійно. Може отже наробити помилок. Тому коли напише книжку, нехай її перед друком передасть до Росії і його приятелі перечитають її і як що треба буде, то поправлять. І Шульґін так зробив. Він знову ніби потайки перейшов большевицьку границю і вернув до Франції. Тут написав книжку про Росію, а саме, що тепер про большевицький державний лад думає інтеліґенція, селяни і робітники. Опісля дав книжку перед друком до переглянення і большевицька поліція її дійсно поправила. Так отже доконали большевики штудерної провокації. Як-же воно сталось? Шульґін знав одного царського ґенерала, який перед російськими еміґрантами удавав страшного ворога большевиків, а рівночасно був потайки на службі большевицької поліції. Він то в порозумінню з поліцією ніби потайки перепровадив Шульґіна через границю і опісля в Росії водив його на всякі збори, які поліція уладжувала для него. Кажуть, що большевицька поліція хотіла арештувати Шульґіна тоді, коли він хотів вертати до Франції. Але цей ґенерал, що водив Шульґіна за ніс, переконав поліцію, що якби арештувала Шульґіна, то через те ціла провокація вийшлаб на верх. От краще Шульґіна пустити назад до Франції, нехай він напише таку книжку, яка большевикам потрібна. Поліція згодилась на те радо, коли ґенерал обіцяв їй, що дасть їй книжку Шульґіна до поправлення. Що-йно тепер цю провокацію відкрито. Кажуть, що большевики більше людей таким самим способом заманили до Росії і розстріляли, а між нима Савінкова і князя Довгорукого. Отже большевики є майстрами в провокації.

НІМЕЧЧИНА має тепер клопіт з новим законом шкільним. Історія цего закону така: Католицькі посли (центрум) заключили угоду з німецько-народною партією і німецько-людовою і утворили разом міністерство. Кожда з тих трех партій хотіла спекти свою картофлю при спільнім огни. Католицькі посли використали цю спілку в той спосіб, що зажадали для себе віроісповідної школи. Що це значить? В Німеччині протестанти (лютерани) у всіх німецьких краях (за виїмком Баварії) є в більшости. Тому і у всіх школах панує протестантський дух і католицькі діти виховуються під впливом протестанцьким. Щоби тому запобігти, католицькі посли (центрум) стали домагатись віроісповідної школи т. є, щоб для протестантських дітей були окремі школи, а для католицьких також окремі. І уложили такий закон. Але проти цего закону дуже остро виступили протестанти, особливо з Прусії. А німецька конституція каже, що такий закон мусить одержати більшість голосів Ради державної. (Треба знати, що державний устрій в Німеччині інакший як Польщі. Там держава складається з поодиноких менших держав, які мають свої окремі уряди і сойми. Справи цілої союзної держави т. є. цілої Німеччини з поодиноких союзних держав зложеної, полагоджує німецький парлямент, який відповідає польському соймови. Державна Рада німецька складається з делеґатів поодиноких держав і можнаби її порівнати з польським соймом, хоть порівнаннє не зовсім пасує). Отже Рада державна 37 голосами проти 31 відкинула той закон про віроісповідну школу. Тепер цей проєкт закона мігби тільки тоді стати законом, якби німецький парлямент ухвалив цей закон двома третинами голосів. Але на це нема надії, бо німецькі демократи, соціялісти і комуністи є противниками цего шкільного закону. А число їх послів є більше як третина всіх послів (вони мають 2/5 послів). Так отже нема надії, щоби в парляменті перейшов цей закон двома третинами голосів. Тому припускають, що теперішна спілка католиків з партіями німецько-народною і людовою розібється, бо для католиків нема інтересу цю спілку піддержувати, коли вони не можуть перепerти того закона, о який їм найбільше ходить. Та справа вирішиться аж в листопаді, бо до того часу відсунено наради парляменту. — Ще оден клопіт має Німеччина, а саме страйк углекопів. Страйкує їх около 80 тисячів, домагаючись більшої платні. Саме ведуться тепер наради, щоби дійти до угоди з углекопами.

ФРАНЦІЯ готовиться до парляментарних виборів, які мають відбутися в маю 1928 р. Тому ліві політичні партії радо повалилиб теперішне міністерство, щоб переняти владу у свої руки і перевести вибори на користь своїх партій. І так радикальні і соціялістичні партії моглиб самі утворити міністерство і певно це зробилиб, бо, маючи владу в руках, малиб великий вплив на вибори. Але одно здержує ліві партії, а саме — що не дадуть собі ради з державним скарбом. Франція недавно була вже перед банкроцтвом і що-йно тоді утворено коаліційне міністерство, т. є. такий уряд, в якого склад увійшли представники всіх партій. То міністерство „народної згоди“ під проводом Поанкарія вратувало Францію від банкроцтва — воно теж мусить далі мати керму держави у своїх руках, бо лиш воно може латати діри в державнім скарбі. Бо колиб ліві партії переняли владу, то тоді праві партії підставлялиб ногу лівому міністерству. І навпаки. Отже теперішне міністерство мусить лишитися при владі тільки тому, що його ніхто не може заступити. А має то міністерство твердий горіх розгризти. Державний буджет на р. 1928 обраховано на 42 міліярдів в видатках. З тих видатків майже половина піде на сплату процентів від державних довгів. Але де роздобути грошей, щоби ті 42 міліярди франків покрити? От цего бояться ті ліві партії, які малиб охоту переняти владу. І це ратує теперішне міністерство від упадку і можна напевно сказати, що воно лишиться аж до нових парляментарних виборів. Отже це міністерство сушить собі тепер голову, як покрити видатки державні. Але має воно новий клопіт. У Франції росте дорожня з дня на день, тай годі її спинити. А спинити конче треба, бо в противнім разі настане у Франції інфляція т. є. треба буде друкувати гроші, щоб покривати видатки, викликані дорожнею. Прецінь треба урядовцям і офіцерам підвисшити платні, а на це в буджеті грошей нема. Прийдеться отже друкувати гроші. А коли яка держава пуститься на таку дорогу, то паде стрімголов в банкроцтво.

ПАПА РИМСЬКИЙ мав до р. 1870 церковну державу і був рівночасно світським володарем. Ця держава перед р. 1860 обіймала 41.187 квадратових кільометрів, мала понад 3 міліони людности і около 16.000 наємного війська. Італійці в другій половині минулого століття стали збирати разом свої землі і будувати італійську державу. Цему стояла на перешкоді церковна держава, бо до неї належав Рим з околицею. А італійську державу без Риму годі було собі і подумати. Тому то обєднитель Італії Ґарібальді два рази в р. 1862 і 1867 пробував завоювати Рим і церковну державу, але це йому не вдалось. Що-йно в р. 1870 заняли Італійці Рим і скасували церковну державу. Від тоді між Папами Римськими а італійським урядом загострилась ворожнеча. Папи Римські уважали себе вязнями Італії і ніде не показувалися в Римі поза своєю палатою Ватиканом. Сиділи отже безнастанно в палаті і виходили лиш до свого огороду на прохід. Не удержували також ніяких взаємин з італійськими королями. Що-йно теперішний Папа Римський Пій XI (бувший варшавський нунцій Ратті) зачав іти наруку теперішньому італійському диктаторови Муссолініеви і він за це хоче для папи утворити церковну державу. Розуміється, що ця держава булаб дуже маленька. До неї належалоб кілька кільометрів землі, які є на лівім березі Тибру. Ходить о те, щоб Папа Римський через свою землю мав доступ до моря, а звідси з цілим світом. Папа Римський годиться і на таку державу, але ріжниці між Муссолінієм а Папою лежать деінде. Муссоліні бажає, щоб цю справу полагодити дома т. є. щоб італійський уряд заключив угоду з Папою і щоб до цеї справи ніяка чужа держава не мішалась. Мовляв — це італійська справа, а чужинцям зась від неї. Але Папа боїться таку угоду заключити, бо нині є Муссоліні, а завтра — лихо знає, хто буде на місці Муссолінія. Тоді моглоб і таке трафитись, що італійський уряд знову скасувавби церковну державу і сказавби, що це домашна справа. Тому Папа домагається, щоб угоду між Папою а італійським урядом потвердили инші держави або по ученому сказавши: щоб утвореннє церковної держави стало міжнародним актом. Коли до цего прийде, то повага Папи зросте, бо він як світський володар буде мати доступ до міжнародних конференцій, до Союзу Народів і тд.

БОЛГАРІЯ мала богато неприємности через те, що македонські банди убили югославянського ґенерала Ковачевича. Югославія натискала на Болгарію, щоби вона розвязала всі македонські банди та грозила навіть війною. Але Анґлія вмішалась в цю справу і витолкувала Югославії, що єї домагання Болгарія не в силі виконати. Бо колиб болгарське міністерство видало розпорядок, яким розвязує македонські банди, то такий розпорядок лишивбися на папері, бо Болгарія не має війська, щоб цей розподядок перевести в життя. Македонські повстанці — це прецінь є військова орґанізація, яка має богато узброєних людей. Коли отже ця орґанізація непокоїть таку велику і узброєну державу як Югославія, то що може зробити тій орґанізації болгарський уряд без війська. Також Болгарія, маючи за собою плечі Анґлії і Італії, зачала Югославії гостріще відповідати. Болгарський уряд сказав, що він дасть собі раду з македонськими повстанцями, які непокоять Югославію, але нехай Югонлавія згодиться, щоб Болгарії привернено право завести загальну службу військову. (По війні на домагання Югославії не вільно Болгарії удержувати війська і тому нема там примусової військової служби. Дозволено Болгарії мати лиш 10 000 вояків-добровольців). Супроти того Югославія змякла. Дала спокій Болгарії і сама тепер обсадила своїм військом болгарську границю і стереже, щоб з Болгарії не перекрадались македонські повстанці на югославянську землю. А щоби Югославії не було стидно, що вона так раптовно помякла, оповістив болгарський уряд „стан облоги“ в деяких повітах, які граничать з Югославією. Але це не має великого значіння, бо Болгарія не має війська, щоб цей стан облоги перевести в діло. Так отже запанував тепер спокій між Богларією а Югославією.

АЛЬБАНІЮ нищить домашна боротьба. Всі Альбанці поділились на два табори, з котрих один надіється спасення для албанської держави від Італії, а другий табор недовіряє Італії і бажає разом з Югославією боротись проти Італії. Ця боротьба загострилась по договорі в Тирані, який заключив теперішний володар Альбанії Зоґу-бей з Італією. На підставі цего договору в Альбанії господарять тепер Італійці. А потрібна Альбанія Італії на випадок війни з Югославією, бо звідси італійське військо може помашерувати на Югославію. Розуміється само собою, що Югославія старається шкодити Італії в Альбанії і спомагає той албанський табор, який ворожо ставиться до Італії. Та домашна боротьба альбанська заострилась через отсю подію: В чеській столиці, Празі, застрілив альбанський студент альбанського посла Цену Беґа. Цей студент перебував в Італії і звідси приїхав до Праги і доконав убійства. Югославянські ґазети пишуть, що то Італія вислала цего студента, щоб вбив посла, бо посол був прихильником Югославії а противникИталії. Італійський уряд через свого носла протестував перед югословянським урядом проти обвинувачення його югословянськими ґазетами. Але югословянський уряд відповів, що він не відповідає за це, що пишуть ґазети. Та в цей італійський протест ніхто не вірить. Що сам італійський уряд не підмовляв студента до убійства — це може бути правдою. Але також може бути правдою, що італійський уряд через своїх аґентів підмовив молодця до убійства Цени Беґа. Досить того, що тепер в Альбанії зачнеться різня між югословянським а італійським табором.

ЛИТВА має щастє, що Провиділнє дало їй двох мужів, які уратували її від упадку. А була вона вже в грудні над берегом пропасти. Завів її туди литовський сойм, зложений з пустих демаґоґів. Тоді два мужі, Сметона і Вальдемарас, з офіцерами доконали перевороту і взяли владу у свої руки. Сметона став президентом держави, а Вальдемарас премієром. Вони розігнали сойм, зложений з демаґоґів, і завели порядок в цілім краю. Вальдемарас чоловік високо-освічений (він володіє 7 мовами) привернув Литві пошану у чужих держав, заключив угоду з Італією і Ватиканом, а також навязав приязні взаємини з Німеччиною. Поступ Литви дуже не подобається литовським руїнникам і демаґоґам, які стоять на услугах ворогів Литви. І от вони в Таврогах піднесли бунт проти власної держави. Але Вальдемарас зі зрадниками не панькався. Одних віддав під суд — а инші повтікали самі, то до Польщі, то до Лотви, то до инших держав. І от ті руїнники, що опинились в Лотві, вислали тепер „протест до цілого світа“. В тім протесті взивають вони соціялістів цілого світа, щоб старались намовити держави, щоби зірвали взаємини з Литвою, бо лиш в той спосіб ці демаґоґи можуть повалити уряд Вальдемараса і знову прийти до влади на Литві. Таке переживає Литва зі своїми руїнниками. Та литовський нарід вже прозрів і за руїнниками не піде. — Премієр Вальдемарас вніс до Союза Народів скаргу на Польщу за переслідуваннє Литовців в польській державі. В цій скарзі пише Вальдемарас, що є брехнею, неначеб Литва переслідувала Поляків. Відомість, що литовський уряд інтернував 28 учителів, є виссана з пальця.

В ЄГИПТІ недавно умер великий державний муж і двигун свідомого єгипетського національного руху, Саад Заґлул. Можна сказати, що ніякий з теперішних державних мужів не має такої слави у своїх земляків, як Заґлул, якого імя було для єгипетського народу гейби святим. Заґлул був не лише великим державним мужем і національним провідником, але також і неззичайною особою, яка обєднала єгипетських селян (фелагів) і молоду єгипетську інтеліґенцію. 40 літ боровся він за незалежність Єгипту і з ним, можна сказати, умирає душа того руху, яким він кермував на протязі тих літ, і ледви чи знайдеться тепер хто, що бувби в силі його заступити. Його воля була законом для його земляків і на кожний його заклик готові вони були піднести революцію проти нахабности Анґлії, що напосілась відобрати Єгиптянам їх природні права. Теперішний король Єгипту Фуад І. був лише незначною фіґурою в порівнанню з Заґлулом і тому не дивота, що при урочистім принятттю королівського титулу Фуадом І. кричав єгипетський нарід „Най живе Заґлул!“ Останні зусилля Анґлії, щоби зломати силу Заґлула,

закінчились тим, що сторонники Заґлула здобули собі 85 процент усіх посольських місць у єгипетськім парляменті. Але Заґлул переконався, що єгипетський нарід за слабий, щоби не піддатися приказови Анґлії і не приняв премієрства в Єгипті, хоч ніколи не годився на точки договору, на підставі яких Анґлія опирає своє панування в Єгипті. Вибрано його лише президентом палати послів і як такий віддав він усю свою енерґію внутрішним реформам. Як ми згадали, мав він не лише велику політичну силу, але відзначався надзвичайним особистим таланом — єднати собі поважання і любов єгипетських селян. У день його смерти величезні товпи народу чекали під його домом на послідні вісти про стан його здоровля, а коли повідомлено їх, що він умер, вибухли вони голосним, серце роздираючим плачем. І так стратив Єгипет великого мужа. Хоч йому не повелось на протязі 40 літної його боротьби осягнути се, до чого стремів, і що уважав за ціль життя, однак здобув для Єгипту стільки незалежности, скільки лише було можливе серед теперішних обставин. Ніхто инший не мігби осягнути щось більше. Боротьба єгипетського народу під проводом Заґлула за свою незалежність була довга і завзята і кінця її ще не видко, але перемога його у тій боротьбі є лише питанням часу. Сама однак Анґлія мусить признати, що помер завзятий, але поважання гідний її ворог.

ВСЯЧИНА

З нагоди листопадової річниці відбудеться в понеділок, д. 31. жовтня, о год. 6. вечером панахида в катедральній церкві. Дня 1. листопада, о год. 7 рано Служба Божа. В обох разах збірка для Українських Інвалідів.

Вп. проф. Богдан Лепкий загостив д. 22. жовтня 1927 до Перемишля з відчитом для старшого громадянства і для шкільної молоді на дохід для потерпівших від повені.

До нинішного числа долучаємо чеки, якими просимо д. 1. падолиста вислати офіру для Українських Інвалідів — відповідно до відозви на 1. сторонi.

Загальні Збори „Рідної Школи“ відбудуться у Львові, дня 2. листопада в салі „Народного Дому“ при вул. Рутовського ч. 22. **Право участи з рішаючим голосом мають відпоручники Кружків, вибрані загальними зборами. На кожних 50 членів припадає один відпоручник. Відпоручники дістануть 66% з поворотом. Повітові Кружки нехай сейчас зажадають знижок для своїх делеґатів.**

Один з великих американських журналів мод подає: Слідуюча осінна мода знова вертається до низкого обувя „troteur“. Аби однак хід женщини видавався мимо того обувя зґрабним і легким, треба носити ґумові обцаси. Жадна елеґантна американка не зрезиґнує з того, щоб мати зґрабний хід. Обцаси ґумові є не тільки наказом моди, але мають також велику гиґієнічну вартість. Ощаджують вони нерви..... і обуве.

НОВИНКИ.

БЕРЕЖІТЬСЯ ОШУКАНЦІВ. По залізничих поїздах густо-часто обгравають в карти наших людей. Так сталось і оноді в поїзді, який ішов з Станиславова до Стрия. Чотири ошуканці зачали грати в карти, а Івана Дмитрака також скортіло попробувати щастя. Ошуканці не лиш обіграли його, але вирвали йому 10 долярів і повтікали, коли поїзд був в руху. І шукай вітра в полі. Може тепер Іван Дмитрак буде мудріщий і не буде собі заходити з ошуканцями.

ЗБУЇ ГУЛЯЮТЬ. Петро Бринич вертав з Тустанович до Попелів, маючи при собі гроші, які заробив при нафті. По дорозі напали на него два збуї і, загрозивши револьверами, зажадали грошей. Коли Бринич боронився, збуї покалічили його, повалили на землю і силою відібрали йому 170 зол. Опісля повтікали. — З Мостиск вертав вечером господар Дмитро Карасько зі Старяви. Напав на него парібок Дмитро Якимець і пострілив в живіт. Ранений помер.

КРІВАВІ ВЕСІЛЛЯ не переводяться. Минулий тиждень знову приніс кріваві випадки. В хаті Дмитра Піскора на Іґнащах коло Ярослава відбувалось весілле. Горівки тай пива господар не жалував. Підпитому Іванови Кульпакови прийшло до голови стріляти „на віват“. І по пяному стріляв так, що тяжко зранив Анну Скібяк, яка сиділа напроти него. Його арештовано. — В Кривім коло Скалату відбувалось також піяцьке весілля. Підпиті парібки вибігли на дорогу, напали на парібка Івана Хлистуна і зарізали його — а саме оден з пяних ножем пробив горло Хлистунови і він в протягу пів години помер. Поліція арештувала кількох парубків. Хто допустився убійства, ще не знати. Покійник був дуже спокійний, чесний та побожний парібок, тому смерть його викликала жаль у всіх статочних людей села Кривого. Рівночасно велике обуреннє панує в селі на того лайдака, що справляв весіллє і потроїв парубків горівкою. Наш дописувач додає, що в деяких місцевостях скалатського повіта сільське парубоцтво майже худобіє — піячить і бється. День перед тим, як в Кривім зарізано парубка, в сусіднім місті Скалаті парібки порізалися майже на смерть. — Ці дві події тай попередні, оголошені в „Укр. Гол.“, повинні спонукати свідомих селян, священиків і учителів до боротьби з піянством по весіллях. Тому треба оголошувати прилюдно імена тих господарів, що, справляючи весілля, упоюють молодіж. Бо вони є злочинцями і вони винні, що приходить до крівавих подій. Також треба подавати до прилюдного відома імена тих чесних господарів, що на весіллях не дають горівки, а за те складають офіру на потерпівших від повені або на якусь иншу ціль.

СПОЛОШЕНИЙ КІНЬ мало-що не стався причиною смерти в Печеніжині. Оноді їхав Федір Стефанишин з своєю жінкою попри залізничий тор. Саме надїхала залізниця. Кінь сполошився і з возом скочив в бік на залізничий тор, впрост під машину. Господар скоро зіскочив з воза, його жінка покалічена. — Це наука, щоби бути дуже осторожним, коли переїжджається попри залізничий шлях.

МИШІ ІДУТЬ НА ПОЛЬЩУ також з Литви. Ґазети доносять, що Литву навістила страшна язва мишей полевих. Миші так розмножилися в кількох повітах Литви, що майже всі засіви в тих повітах винищили. Селяни боронились перед мишами всіми способами, але нічо не помогло. Мишей не то що не убуває, але що дня їх більше. Тепер зближились до польської границі і переходять через границю. В виленсько-троцькім повіті, а також в свецянськім повіті вже миші наробили дуже богато шкоди на полях. Тому селяне роблять облави на миші. Але чи це що поможе?

МНОГОЖЕНСТВО. Контрольна комісія комуністичної партії в Туркестані видала розпорядок, яким забороняє многоженство своїм членам. Котрий комуніст буде мати більше жінок нараз, ніж одну, або котрий візьме собі малолітну жінку або купить її, той підпадає не тільки державному, але й партійному судови. Многоженців не будуть приймати до комуністичної партії, а тих, що будуть нехтувати собі розпорядження, усунеться з їх становищ.

СТРАШНІ ЦИФРИ. В большевицькій ґазеті „Ізвєстія“ написане таке: Оглядини населення усманського повіту, Вороніжської ґуберній, за останні два роки ствердили 16 процент недужих сифілісом. У деяких селах ся цифра доходить до 40 процент. Люди здебільша нічого не знають про свою недугу і тому вона тим більше поширюється. Друга недуга — піянство. За минулий рік випив сей повіт 40.165 ведер горівки за 883.642 рублів, не рахуючи тут самогонки, пива і ріжних вин. Річний хліборобський податок від одної людини 1 рубель 50 копійок, а витрата на горівку 2 рублі 25 копійок. Пропиті гроші меньше-більше рівні всьому річному буджетови повіту — 1,001,303 рублів.

СКАРБИ В МОЙСЕЄВІЙ ДОЛИНІ. Між Червоним і Мертвим морем простягається рівнина, що її Араби звуть долиною Мойсея. В 1912 р. німецький археольоґ др. Бурґгард відкрив там руїни міста Петри, в якому жило колись племя морських розбишаків. В 1-ому столітті по Христі розбишаки вигинули, а місто зникло. Пустинні вітри присипали його пісками. Остались тільки оповідання про давне богацтво того міста. Недавно вислав анґлійський уряд учених професорів в Мойсеєву долину. Та вчені не найшли нічого цікавого. Щойно перед кількома місяцями знайшли в глибоких підземних хідниках великанські богатства, яких вартість виносить около двайцять міліонів долярів. А відкрили сі скарби припадково ось-як: На руїнах міста Петри відпочивали Араби. Один арабський парібок ляг на камінну плиту і заснув. Нараз запався під землю. Кликав ратунку, але пивниця була дуже глибока і годі було зараз прийти йому на ратунок. Парубок зачав самий шукати виходу і заблудив у підземних закамарках. Коли перейшов уже чимало коридорів, опинився нараз у просторій салі з каменя. На ґранітних полицях були поскладані в порядку перстені, нараменники, коралі, брошки із золота та срібна посудина. Жемчуги і дорогі каміння були сховані в металевих скринях, що їх проїла вже ржа і сніть. Оповідання молодого Араба дійшли до Анґлійців. Учені, що перебували недалеко Петри, рішили розслідити таємничі закамарки під землею і найшли ті скарби. Найдені предмети походять із часів царя Ірода. В такі то нараменники й дорогі камені мусіла прибиратись Сальоме, коли просила в Ірода голови св. Івана Хрестителя і танцювала перед Іродом.

НАФТА ДОРОЖІЄ. Союз нафтових рафінерій має намір підвисшити ціну нафти о 2 зол. 50 ґр. на гектолітрі (100 літрах). Розуміється, що купці в дрібній продажі піднесуть ціну літри нафти о кілька ґрошів. І знов міщухи будуть нарікати, що селяни підносять ціни за свої продукти. Але що селянин має робити, як все дорожіє?

ПОЖАРІ. В присілку Сайків, який належать до громади Вербіж коло Щирця вибух пожар і знищив 14 господарств. З будинками згорів і весь цегорічний доробок вартости 150.000 зол. — В Крехові коло Жовкві 21-літний, дурноватий Олекса Садовий підложив вогонь під хату своєї матери. Згоріло ціле господарство зі жнивом. — В Пукові пов. Рогатин згоріло ціле господарство зі збіжем вартости 4500 зл. — В Пасічній пов. Жидачів також пішло з димом господарство Гриця Мороза. — Ці випадки ще раз повинні пригадати байдужним господарам, щоби сейчас забезпечили збіже і худобу в „Дністрі“.

Нові книжки.

СМОЛОСКИПИ журнал націоналістичної молоді ч. 1. за вересень, під редакцією Осипа Боднаровича.

DIE GRÜNE POST новий німецький тижневик, який являється накладом фірми Ulistein, Berlin S. W. 68. Поодинокі числа можна одержати у всіх книгарнях по 50 ґр. Чвертьрічний абонамент, який також треба замовляти у всіх книгарнях, коштує 6 зл.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає

В суботу 29. жовтня ц. р. о год. 8 вечером, влаштовує Т-во Сокіл в Перемишлі, в салях Укр. Бесіди ЧАЙНИЙ ВЕЧІР З ТАНЦЯМИ на який отсим П. Т. Громадянки і Громадян сердечно запрошує Комітет. — Запрошення можна набути в Укр. Базарі.

Загальні Збори Філії Музичного Товариства ім. М. Лисенка в Перемишлі відбудуться дня 27. X. 1927 о 6 год. в домівці товариства, на які запрошує усіх членів Виділ.

Повітовий Народний Комітет УНДО в Перемишлі повідомляє отсим, що почавши від дня 4. XI. 1927. фахові правники з рамени П.Н.К. уділювати муть в Народній Канцелярії (дім ВІРИ вул. Побереже ч. 1.) два рази тижнево, а то кождого вівтірка і пятниці в годинах 1½—3 в полудне **безплатні, правні поради для членів партії** у всіх справах (громадських, особистих, процесових, адміністрацийних, убезпечень і тп.) Перемишль в жовтні 1927. — *Повітовий Народний Комітет УНДО.*

Видавець і відвічальний редактор: Степан Навроцький
З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.